

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.2.1.10>

OCENIANIE PRZEZ NAUCZYCIELA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH UCZNIÓW GIMNAZJUM W TREŚCI CZYNNOŚCI KONTROLNO-EWALUACYJNYCH

Vira Rohova

*studentka Wydziału Zarządzania i Ekonomii Ogólnego Wykształcenia Średniego
Instytutu Pedagogiki Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0002-3978-4063

e-mail: t.mishenina@gmail.com

Adnotacja. Artykuł poświęcono zagadnieniu istoty procedury oceniania przez nauczyciela osiągnięć edukacyjnych uczniów gimnazjum (zgodnie z cechami ilościowo-kalitatywnymi – *treściwość, obiektywizm, modalność, komunikatywność i informatywność*) w treści działań kontrolno-ewaluacyjnych. Ewaluacja jest traktowana jako motywacyjny i metodyczny element działań kontrolno-ewaluacyjnych nauczyciela gimnazjum, projekcja oceniania polega na przeprowadzeniu analizy osiągnięć edukacyjnych uczniów gimnazjum (z uwzględnieniem zasad obiektywizmu, systematyczności). Zastosowanie indywidualnego podejścia pozwala określić przyswojone przez uczniów gimnazjum składniki treści edukacyjnych, na tej podstawie określić dalszą perspektywę indywidualnego rozwoju edukacyjnego, odpowiednie stworzenie warunków do kształtowania umiejętności samooceny i samokontroli przez uczniów. Refleksja nad osiągnięciami dydaktycznymi przez uczniów gimnazjum zapewnia informacje zwrotne w ocenianiu przez nauczyciela i ucznia wyników edukacyjnych, przyczynia się do dalszej interioryzacji poznanych pojęć na poziomie wartości i wewnętrznej potrzeby dalszego poznania. Publikacja zawiera algorytmy wyszukiwania dydaktyczno-poznawczego i naukowo-badawczego (profile przyrodnicze i filologiczne przygotowania do gimnazjum).

Słowa kluczowe: charakterystyka ilościowo-kalitatywna, osiągnięcia dydaktyczne, działania kontrolno-ewaluacyjne, poziomy kształcenia, refleksja nad wynikami działań dydaktycznych, modelowanie trajektorii edukacyjnej.

TEACHER EVALUATION OF ACADEMIC ACHIEVEMENTS OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN THE CONTENT OF CONTROL AND EVALUATION ACTIVITIES

Vira Rohova

*Applicant at the Department of Management and Economics of General Secondary Education
Institute of Pedagogy of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0002-3978-4063

e-mail: t.mishenina@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the essence of the procedure of teacher assessment of academic achievements of high school students (according to the quantitative and qualitative characteristics – content, objectivity, modality, communication and informativeness) in the content of control and evaluation activities. Assessment is considered as a motivational and methodological component of control and assessment activities of high school teachers, the prospect of assessment is to analyze the academic achievements of high school students (taking into account the principles of objectivity, systematicity). The application of an individual approach allows to determine the components of the content of education mastered by high school students, on this basis to determine the further prospect of individual educational development, appropriate creation of conditions for the formation of skills of self-assessment and self-control by students. Reflection of educational achievements by high school students provides feedback in the assessment of educational outcomes by teachers and students, contributes to the further internalization of learned concepts at the level of value and the internal need for further knowledge. The publication provides algorithms for educational and cognitive and research research (natural and philological profiles of training in the gymnasium).

Key words: quantitative-calitative characteristics, educational achievements, control and evaluation activity, levels of education, reflection of results of educational activity, modeling of educational trajectory.

ОЦІНЮВАННЯ УЧИТЕЛЕМ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ ГІМНАЗІЇ У ЗМІСТІ КОНТРОЛЬНО-ОЦІНЮВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Vira Rohova

*здобувач відділу управління та економіки загальної середньої освіти
Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0002-3978-4063

e-mail: t.mishenina@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена питанню сутності процедури оцінювання вчителем навчальних досягнень учнів гімназії (відповідно до кількісно-калітативних характеристик – *змістовність, об'єктивність, модальність, кому-*

нікативність, інформативність) у змісті контрольної-оцінювальної діяльності. Оцінювання розглядається як мотиваційно-методичний складник контрольної-оцінювальної діяльності вчителя гімназії. Перспекція оцінювання полягає в здійсненні аналізу навчальних досягнень учнів гімназії (з урахуванням принципів об'єктивності, систематичності). Застосування індивідуального підходу дозволяє визначити засвоєні учнями гімназії компоненти змісту освіти, на цій основі визначити подальшу перспекцію індивідуального освітнього розвитку, відповідне створення умов задля формування навичок самооцінювання та самоконтролю здобувачами освіти. Рефлексія навчальних досягнень учнями гімназії забезпечує зворотній зв'язок в оцінюванні вчителем і здобувачем освіти освітніх результатів, сприяє подальшій інтеріоризації засвоєних понять на рівні цінності і внутрішньої потреби подальшого пізнання. У публікації наводяться алгоритми навчально-пізнавального й науково-дослідницького пошуку (природничий і філологічний профілі підготовки в гімназії).

Ключові слова: кількісно-калітативні характеристики, навчальні досягнення, контрольної-оцінювальна діяльність, рівні освіти, рефлексія результатів навчальної діяльності, моделювання освітньої траєкторії.

Вступ. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти розглядають у змісті контрольної-оцінювальної діяльності вчителя, а також пов'язують із тезаурусом, який охоплює такі поняття, як *контроль, вимірювання й оцінювання* (Енциклопедія освіти, 2008 : 415-417; Лукіна, 2006 : 78-79; Організаційно-методичне забезпечення, 2013 : 40-41). Сучасна вітчизняна і світова освітні парадигми орієнтовані насамперед на перспекцію індивідуальної освітньої траєкторії, яка, в свою чергу, вважає базовими такі процедури перетворення особистісних утворень і динаміки в засвоєнні блоків навчальної інформації, як *рефлексія й інтеріоризація*. Задля досягнення кореляції між набутим рівнем навчальних досягнень та інтегрованими діяльними результатами здобувачів освіти необхідно, щоб оцінювання реалізувало *стимулюючу, діагностуючу, формувальну, розвивальну, управлінську, інформаційну функції*. *Стимулююча функція* здійснює безпосередній вплив на вольову сферу здобувача освіти, активізує потребу до самоосвіти, самостійного пошуку, пов'язаного з освітніми потребами та успішним розв'язанням навчальної проблеми, а в подальшій фаховій діяльності – фахово орієнтованих завдань / ситуацій; сприяє інтеріоризації набутих галузевих знань на рівні внутрішньої потреби, винайдення відповідей на власні екзистенції. *Діагностуюча функція* встановлює реальні результати навчальних досягнень здобувачів освіти, на основі констатації стану навчального поступу здобувача освіти визначає тенденції подальшого розвитку з урахуванням його освітніх потреб і можливостей. *Формувальна функція* є визначенням подальших цілей майбутніх навчальних досягнень, рефлексією навчальної діяльності, спільного вироблення освітньої траєкторії. *Розвивальна функція* – контрольної-оцінювальна діяльність, орієнтована на вироблення вмінь здійснювати розумові операції (аналіз / синтез; індукція / дедукція; моделювання (теоретична або експериментальна заміна об'єкта дослідження)). *Управлінська функція* надає можливість на основі аналітичного оброблення інформації про стан навчальних досягнень здобувачів освіти та рівень їхньої здатності до навчання виявляти проблеми, що уповільнюють навчально-пізнавальний поступ, дотримання індивідуальної освітньої траєкторії, подальше корегування такої освітньої траєкторії відповідно до можливостей здобувача освіти й результатів його рефлексії. *Інформаційна функція* узагальнює інформацію щодо стану навчальних досягнень здобувачів освіти відповідно до вимог стандарту.

Оцінювання навчальних досягнень учнів гімназії відповідно до сучасної тенденції розуміння освітньої діяльності як усвідомленого пізнавального дискурсу щодо освітніх потреб і вимог стандартів стосується сформованості компетентностей, які в подальшому уможливають успішне здійснення фахової діяльності. Профільний формат навчання в умовах гімназії орієнтований на контроль та оцінювання на рівні управління та самоуправління, що максимально забезпечує гнучкість у моделюванні індивідуальної стратегії здобувачів освіти, сприяє виробленню варіативності мислення (виявляється в розробленні різних способів розв'язків), сприяє рефлексії навчальних досягнень учнями гімназії як практичної значущості навчання і внутрішньої потреби (формування цілісної картини світу шляхом засвоєння і перетворення знань на досвід навчально-пізнавальної і науково-дослідницької діяльності в процесі розв'язання компетентнісно орієнтованих завдань).

Основна частина. Метою дослідження є характеристика оцінювання як складника контрольної-оцінювальної діяльності вчителя гімназії.

Завдання дослідження: 1) розкрити поняття *оцінювання навчальних досягнень учнів гімназії*, процедуру оцінювання в змісті контрольної-оцінювальної діяльності вчителя; 2) охарактеризувати напрями пізнавального пошуку здобувачів освіти, результати яких оцінюються за характеристиками академічного дискурсу.

Оцінювання навчальних досягнень учнів гімназії розглядається в тісному взаємозв'язку з поняттями контролю і вимірювання (застосування методу аналізу дозволяє результати навчання, які виявляються в сукупності перетворень і змін, цілеспрямовано запрограмованих перед початком освітньої траєкторії, оцінювати на рівні сформованості інтелектуально-творчих і практичних умінь).

З огляду на те, що успішність навчання визначається як відповідність вимогам навчальних програм до навчальних досягнень, оцінювання змісту знань здійснюється в умовах гімназії на рівні поняття про *наукове знання*. Зміст знань оцінюється відповідно до таких характеристик: *змістовність, об'єктивність, модальність, комунікативність, інформативність*. Окреслені характеристики визначають відповідний академічний дискурс (усний / письмовий), який продукують здобувачі освіти. На подальшому етапі набути знання формують цілісну наукову картину світу, на рівні оцінювання йдеться про *освіченість і функціональну грамотність* як якість здобувача освіти, здатного використовувати набутий досвід навчання і знання під час розв'язання фахових орієнтованих завдань. Якість результатів навчання визначається як компетентності (знання, розуміння, уміння, цінності, які здатний продемонструвати здобувач освіти).

Емпіричний метод спостереження над перебігом навчального процесу в умовах гімназії дозволяє діагностувати результати навчання здобувачів освіти з урахуванням тенденцій подальшого розвитку. В свою чергу, тенденції визначаються на основі того, наскільки учень гімназії, що навчається за тим чи тим профілем освітнього поступу, має високий рівень здобутків в оволодінні предмета, демонструє якість навчання (компетентності), усвідомлює необхідність самоконтролю і самооцінювання. Рефлексія в процесі оцінювання полягає в тому, що *вчитель гімназії* оцінює динаміку в навчальних досягненнях учня гімназії і на цій основі визначає подальші напрями розвитку, обирає оптимальні для цього методи і прийоми. Профіль, що моделює освітню траєкторію здобувачів освіти, передбачає як інваріантний, так і варіативний складники (враховує освітні потреби й можливості здійснювати розумові операції у процесі пізнання, динаміку перетворення набутих знань на цілісну наукову картину). *Учень гімназії* шляхом самоконтролю і самооцінювання розуміє реальний стан навчальних досягнень, спільно з учителем визначає подальшу освітню траєкторію. З огляду на те, що академічний дискурс залежить від напряму пізнання, такі характеристики, як *інформативність і комунікативність* в оцінюванні навчальних досягнень учнів гімназії, обумовлюють напрям пізнавального руху: *текст-доказ, текст-міркування, текст-визначення, текст-опис*. Такий різновид формальної репрезентації пізнання галузевих знань відповідають алгоритмам навчально-пізнавального й науково-дослідницького пошуку.

Матеріал і методи дослідження. У дослідженні застосовувався теоретичний метод аналізу (Енциклопедія освіти, 2008) задля встановлення кореляції між складниками процедури оцінювання (контроль і вимірювання, оцінювання відповідно до вимог стандарту). Репрезентація результатів навчально-пізнавального й науково-дослідницького пошуку на рівні характеристик академічного дискурсу проведена задля встановлення кореляції рівня навченості, засвоєння здобувачами освіти галузевих знань на рівні сформованості інтелектуально-творчих і практичних умінь. Емпіричний метод спостереження (Лукіна, 2006 : 67-68) над навчальним процесом в умовах гімназії застосовувався задля встановлення етапів репродуктивного, продуктивного й рефлексивно-творчого етапів пізнавального пошуку, коли здобувачі освіти усвідомлюють освітню траєкторію як особистий поступ, розуміють вагу інтеріоризації знання як цінності та внутрішньої потреби до безперервного самовдосконалення відповідно до обраного профілю.

Метод моделювання (Хуторський, 2001: 112), який передбачає теоретичну / експериментальну заміну об'єкта дослідження подібною моделлю, застосовано з метою моделювання освітніх стратегій здобувачів освіти (учнів гімназії) з урахуванням реального стану їх навчальних досягнень, рівня сформованості здатності до навчання, вмінь використовувати методи, закони й поняття під час розв'язання фахово орієнтованих завдань.

Результати та їх обговорення. Контрольно-оцінювальна діяльність учителя гімназії спрямована насамперед на систематичне спостереження над динамікою навчальних досягнень. Системність такого спостереження передбачає врахування закономірностей освітнього процесу, принципів навчання, відповідний аналіз результатів навчально-пізнавального пошуку здобувачів освіти (учнів гімназії).

Аналітичні вміння і навички учителя гімназії, що уможливають здійснення коректного контролю, оцінювання на основі отриманих результатів, дозволяють визначити індивідуальну освітню стратегію учня гімназії з огляду на реальний стан когнітивного поступу, рівень розвитку предметної компетентності, інтегративної компетентності (уміння визначати й формулювати проблему, розв'язувати її, застосовуючи набуті галузеві знання, дидактично оброблені за вимогами освітнього стандарту). Вміння і навички учителя гімназії здійснювати контроль-оцінювальну діяльність перебувають у тісному взаємозв'язку з уміннями й навичками аналізувати й обробляти інформацію про стан навчально-виховного процесу в закладі освіти (гімназії), зокрема, проводити кількісно-калітативний аналіз результатів навчання здобувача освіти (учня гімназії) протягом певного терміну.

Оброблення інформації щодо навчальних досягнень учнів гімназії базується на теоретичних знаннях про контроль-оцінювальну діяльність, зокрема, про володіння методами, засобами й технологіями її здійснення.

Процедура оцінювання орієнтована на визначення кількісно-калітативних характеристик на рівні встановлення зв'язків між змодельованими відповідно до освітнього стандарту, реалізованими на етапі діагностування і вихідними рівнями (задля встановлення динаміки в результатах академічного поступу здобувача освіти). Оскільки, здійснюючи контроль-оцінювальну діяльність, учитель гімназії встановлює (шляхом констатації відповідностей, залежностей) досягнення і недоліки в знаннях та сформованих уміннях, необхідним є розроблення процедури оцінювання змісту знань на рівні поняття про *наукове знання* (ступінь засвоєння наукових фактів, гіпотез, теорій, законів і методів дослідження, тобто встановлення рівня вироблення умінь систематизувати галузеві знання про реалії об'єктивної дійсності). Зміст знань може оцінюватися за *змістовністю* (знання, що продукуються та демонструються здобувачем освіти (учнем гімназії), а також характеризуються відповідною кількістю та якістю інформації під час розв'язання завдань репродуктивного і творчо-пошукового, проблемного характеру. В умовах інтегрованого навчання, наприклад, це розроблення проєктів або розв'язання поставленої проблеми регіонального / вітчизняного / міжнародного рівнів, що потребує звернення до міжгалузевих знань задля коректного формулювання проблеми, визначення напрямів і методів її розв'язання, апеляція до суттєвих положень, які становлять категорійно-поняттєвий апарат. *Об'єктивність* передбачає оцінювання ступеня розуміння досліджуваної проблеми, усвідомлення шляхів її розв'язання, доведення ефективності певної теорії.

Дослідження проблеми збереження екологічної рівноваги (природничий профіль) потребує актуалізації галузевих знань із фізичної, економічної, політичної географії (природна система, загальна характеристика клімату та кліматичні пояси; корисні копалини (залежно від регіону) й розвиток промисловості, кліматоутворюючі чинники, глобальні проблеми людства, розгляд технологічних етапів виробництва (легка / важка промисловість), обґрунтування залежності розвитку промисловості від ресурсної бази (чорної / кольорової, легкої промисловості); знань із біології (людина як біосистема, поняття про здоров'я людини в тісному взаємозв'язку з екологічним балансом); знань з екології (вплив людини на природу, зміна природи людиною, поняття про охорону природних комплексів); знань з математики (обчислювання динаміки розвитку промисловості, визначення відповідної кореляції із тенденцією негативного впливу на природний комплекс; зіставлення кількісних характеристик, що стосуються негативної кореляції впливу на своєрідність органічного світу й господарської діяльності людини; вплив природно-географічних чинників на структуру сільського господарства, екологія чорноземів); знань з історії (вітчизняна й міжнародна політика стосовно екозбереження; міжнародне співробітництво в галузі охорони здоров'я щодо принципів і тенденцій обмеження негативного впливу людини на природу).

Філологічний профіль в умовах гімназії орієнтований на системний аналіз мовознавчого / літературознавчого явища (художнього твору як твору мистецтва). Прикладом може слугувати розв'язання проблеми білінгвізму, зокрема, усунення мовних девіацій, спричинених неправильним перекладом; некоректним розумінням семантичних значень актуалізованих лінгвокультурем (мовних одиниць, які, крім основного значення, містять значеннєві відтінки, пов'язані з особливостями культурно обумовленого світосприйняття).

Проект може бути спрямований на спостереження процесу перекладу на прикладі слов'янських мов:

а) добір правильного перекладу паронімів: *гражданский* – *громадянський, громадський, цивільний; музыкальный* – *музичний, музикальний; профессиональный* – *професійний, професіональний*). Учні гімназії знайомляться зі значеннєвими відтінками визначених паронімів. У цьому випадку обирається адекватний переклад. Неправильним буде буквальный переклад (рос. *профессиональный* (лат. *professio* – спеціальність): 1) *професійний* (той, що стосується будь-якої професії, пов'язаний із професією, фаховий, який об'єднує людей однієї або близьких професій; 2) *професіональний* (який є професіоналом, властивий професіоналу, у якому працюють професіонали, кваліфікований);

б) добір дублетів до міжнародних термінів: *актуальный* / *зободенний, нагальний; банальный, тривіальний, неоригінальний* / *звичайний; епохальный, історичний* / *нагальний, вагомий, вирішальний; автономний* / *самоврядувальний, самобутній; унікальний* / *неповторний, винятковий; каузальный* / *причиновий; декоративний* / *оздоблювальний, прикрашальний; декларативний* / *поверховий, радикальний, безапеляційний* / *рішучий; культурний* / *гречний, вихований; раціональний* / *умоглядний, розумний; ірраціональний, інтуїтивний, нелогічний* / *чуттєвий; популярний* / *поширений; фрагментарний* / *частковий; легальный* / *законний;*

в) аналіз фрагментів, що містять мовні девіації, коментар, який передбачає наведення чинних правил правопису (наприклад, правопис власних назв): *Медведев* (рос.) – *Медведєв* (укр.), *Александров* (рос.) – *Александров* (укр.), *Никитин* (рос.) – *Нікітін* (укр.), *Андреев* (рос.) – *Андрєєв* (укр.), *Твердохлебов* (рос.) – *Твердохліє/бов* (укр.), *Ильин* (рос.) – *Ільїн* (укр.), *Григорьев* (рос.) – *Григор'єв* (укр.), *Арефьев* (рос.) – *Ареф'єв* (укр.); географічних назв (*Київ* (укр.) – *Києв* (рос.), *Kijów* (польськ.), *Чернігів* (укр.) – *Чернигов* (рос.), *Czerniów* (польськ.), *Дніпро* (укр.) – *Днепр* (рос.), *Dniro* (польськ.), *Warszawa* (польськ.) – *Варшава* (укр.); редагування суржикових конструкцій (сопоставлять, совпадают / зіставляти, збігатися: *сопоставлять позиции – співставляти позиції** (зіставляти), *совпадают позиции – співпадають* думки* (збігаються);

г) спостереження над значеннями інтерналізмів: *kraj* (польськ.) / *область* (укр.), пор. *kraj* (польськ.) / *країна, край, земля* (укр.); *liczyć* (польськ.) / *лікуватися*, пор. *liczyć, kalkulować, rachować* (польськ.) / *лічити* (укр.); *liczba* (польськ.) / *число* (укр.), пор. *liczenie* (польськ.) / *лічба* (укр.); *ogród* / *ogród warzywny* (польськ.) / *город, сад* (укр.); *owoc* (польськ.) / *плід, фрукт* (укр.), пор. *warzywa* (польськ.) / *овоч* (укр.); *pierogi* (польськ.) / *вареники* (укр.).

Аналіз лінгвокультурем спрямований на спостереження: проаналізувати концепт *сонце* з позиції навантаження в національній культурі й функціонування в українській художній літературі (українське письменство: пантеон слов'янських богів (Дажьбог); давня українська література «Слово про похід Ігорів» / (монолог Ярославни, «мутен сон», символ чотирьох сонць); твір Михайла Коцюбинського «Intermezzo»; твір Ліни Костенко «Маруся Чурай» (монолог Марусі Чурай із сонцем перед стратою), твір Івана Драча «Балада про Сонашник»).

Лінгвокультурему *сонце* на рівні лексикографічної обробки здобувачі освіти разом із викладачем характеризують за відповідним алгоритмом: аналізують структурно-семантичні особливості лексеми, поданої в тлумачному словнику, зіставляють значеннєві відтінки, реалізовані в контексті (як у письменстві, так і в точних стилях). Діахронний аспект спостереження над лінгвокультуремою *сонце* передбачає врахування фонових характеристик, поєднаних зі світоглядною картиною (давні уявлення, пов'язані з релігійним язичницьким світосприйняттям: *Сонце, Коляда, Ярило, Око Боже*; метафоричне моделювання образу *Сонця*). Учні гімназії розкривають фольклорну традицію шляхом опису лінгвокультурем *сонце* в піснях, казках, замовляннях.

Вивчення паремійного фонду сприяє формуванню в учнів гімназії цілісної картини світу, зокрема когнітивного й світоглядного рівнів. Здобувачі освіти ознайомлюються зі значенням прислів'їв, працюючи зі словниками фразеологізмів, укладають міні-словники: прислів'я з лексемою *сонце*, які відтворюють

закономірності дійсності (з огляду на кліматичні особливості): *Якщо при сході сонця парка духота – під вечір збереться дощ*; прислів'я з лексемою *сонце*, які відтворюють філософське пізнання дійсності: *сокіл вище сонця не літає; сонце в мішок не зловиш; сонечко в дорозі не спіткнеться*.

Зіставний аспект полягає в тому, що проблемна група працює на проектом «Особливості астронічних уявлень інших народів (за вибором – 2-3). Наприклад, зіставлення на рівні порівнянь в українській, польській і російській лінгвокультурах (слов'янські народи).

Модальність передбачає вираження ставлення до того, що пізнається, та виявляється в оцінюванні, рефлексії, інтеріоризації цінностей. **Комунікативність та інформативність** передбачає формування мовної особистості, здатної репрезентувати завершене повідомлення про результати навчально-пізнавальної діяльності, науково-дослідницького пошуку, послуговуючись категорійно-поняттєвим апаратом і використовуючи коректно-мовні засоби. Ці характеристики можуть реалізуватися під час продукування функціонально-смыслових форм академічного тексту (текст-міркування, текст-доказ, текст-визначення як аргументаційний різновид; текст-опис, текст-розповідь як репрезентаційний різновид). Наприклад, наведені вище алгоритми навчально-пізнавального й науково-дослідницького пошуку на рівні природничого профілю передбачають продукування тексту-міркування (доведення положень через осмислення, зіставлення наукових фактів та їх взаємозв'язків, що стосуються питання шляхів розв'язання екологічної проблеми на основі аналізу фактів географічної, екологічної, біологічної галузей), а також тексту-доказу (доведення істинності тих чи інших положень шляхом викладення певних доказів, наприклад, впливу промисловості на зміну клімату, баланс природного комплексу). На рівні філологічного профілю переважатимуть тексти-описи (актуалізація особливостей функціонування лінгвокультури; техніки буквального, адекватного й вільного перекладів) і тексти-визначення (системні зв'язки між лексичними одиницями; пароніми, інтероніми).

Висновки. Визначальним складником контрольно-оцінювальної діяльності учителя в умовах гімназії є оцінювання, процедура якого передбачає поетапність систематичного вимірювання навчальних досягнень здобувачів освіти (учнів гімназії). Когнітивний складник освіти вимірюється в кореляції із сформованими компетентностями учнів за кількісно-калітативними характеристиками моделювання академічного дискурсу: *змістовність, об'єктивність, модальність, комунікативність, інформативність*.

Оцінювання навчальних досягнень учнів гімназії на основі динаміки когнітивного поступу й інтеріоризації набутих когнітивних і ціннісних корелятив є ефективним за умови індивідуального підходу, а також рефлексії здобувача освіти протягом навчання. Навчально-пізнавальна й науково-дослідницька діяльність здобувача освіти оцінюються також задля виявлення тенденцій їхнього розвитку. Оцінювання як мотиваційно-методичний складник контрольно-оцінювальної діяльності вчителя гімназії дозволяє моделювати подальшу освітню траєкторію задля підвищення рівня навчальності учня гімназії, динаміки внутрішніх утворень на рівні внутрішньої потреби пізнання, формування цілісної картини світу шляхом перетворення набутих галузевих знань і перетворення їх на досвід пізнання в процесі навчальної діяльності.

Алгоритмізація навчальних дій в умовах гімназії передбачає використання навчального блоку інформації в процесі пов'язаних способів навчальної діяльності на когнітивному і навчально-перетворювальному рівнях шляхом застосування відомих засобів добору галузевих даних задля розв'язання проблемної ситуації, розв'язання проблемної ситуації різними способами, виявлення модальності й інформативності під час репрезентації результатів навчально-пізнавального й науково-дослідницького пошуку.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В. Г. Кремень. Київ, 2008. 1040 с.
2. Лукіна Т. Моніторинг якості освіти: теорія і практика. Київ, 2006. 128 с.
3. Організаційно-методичне забезпечення моніторингових досліджень якості загальної середньої освіти : монографія / За ред. О.І. Ляшенка. Київ, 2013. 160 с.
4. Максименко С.Д. Психологія учіння людини: генетико-моделюючий підхід : монографія. Київ, 2012. 592 с.
5. Хуторской А. В. Современная дидактика. Санкт-Петербург, 2001. 544 с.

References:

1. Encyklopediya osvity (2008) [Encyclopedia of Education] / Akad. ped. nauk Ukrainy; golovnyj red. V. G. Kremen. Kyiv, 2008. 1040 s. [in Ukrainian].
2. Lukina, Tetyana (2006). Monitoryng yakosti osvity: teoriya i praktyka [Monitoring the quality of education: theory and practice]. Kyiv, 2006. 128 s. [in Ukrainian].
3. Organizacijno-metodychne zabezpechennya monitoryngovyx doslidzen yakosti zagalnoyi serednoyi osvity (2013) [Organizational and methodological support for monitoring the quality of general secondary education] : monografiya / za red. Lyashenka O. I. Kyiv, 2013. 160 s. [in Ukrainian].
4. Maksymenko, S. D. (2012) Psihologiya uchinnyia lyudyny: genetyko-modelyuyuchyj pidxid [Psychology of human learning: genetic modeling approach] : monografiya. Kyiv, 2012. 592 s. [in Ukrainian].
5. Xutorskoj, A. V. (2001). Sovremennaya dydaktyka [Modern didactics]. Sankt-Peterburg, 2001. 544 s. [in Russian].